

L'escola del replà

Josep Maria Huertas

Un diari d'avui no es podria concebre sense la corresponent secció d'economia. Però als anys seixanta al nostre país no era així, sinó al contrari. El sotsdirector d'*El Correo Catalán*, Manuel Ibáñez Escofet, va encarregar a un jove professor, Ernest Lluch, que hi col·laborés tot publicant, periòdicament, «algun paper d'economia». Ell va acceptar, amb una única condició: que hi escriguessin també d'altres companys seus.

Amb el temps es va saber que aquests companys -Eugeni Giral, Joan Gaspar, Emili Gasch, Manuel Esteve, Francesc Roca, Josep Maria Carreras, Antoni Montserrat, Jacint Ros Ombravella, Joan Sentís i algun altre que segurament oblidem- formaven part d'un grup que, habitualment, es reunia a casa de Lluch, situada aleshores al carrer de Sant Eudald, al barri de Vallcarca, per discutir sobre tot el que convingués dins el món de l'economia. De vegades, eren tants els alumnes d'aquesta mena d'escola amical que, com el pis era esquifit, les cadires ocupaven part del replà. No amoïnaven els veïns perquè, si mal no recordo, la mare de Lluch vivia al pis del davant.

Treballar en equip, preparar articles i informes conjuntament, era aleshores, i encara ara, una cosa inusual. L'individualisme hi regnava i hi regna encara. En aquells temps de dictadura, però, és ben cert que hi va haver unes quantes persones que creien que una manera d'aprendre era anar més enllà del que s'ensenyava a les facultats. El mateix Ibáñez Escofet exercia un magisteri semblant a *El Correo Catalán*, i Miquel Porter Moix feia una cosa semblant amb nois que després serien crítics o experts de cinema.

Un exemple viu de com treballaven Lluch i els seus és el llibre *Economia crítica: una perspectiva catalana* (llibre publicat per Edicions 62 el 1972), obra de 15 economistes joves, tots ells menors de 40 anys, segons explicitaven a la contracoberta. Explicaven que els capítols, escrits per autors diferents, «han estat llegits i discutits col·lectivament i com a intent col·lectiu es presenten». Un aclariment que avui sona a estrany o antic.

Lluch no es limitava a l'economia estrictament. Era un home de curiositat uni-

versal i coneixements enciclopèdics que valorava la premsa com un instrument important per explicar el que habitualment no s'explicava. Més d'una vegada em va fer saber els detalls de determinada situació per denunciar una injustícia.

Una vegada, vam treballar a fons en un reportatge que abastava 20 anys de la seva facultat, la de Ciències Econòmiques, passant revista a tota mena de conflictes i maltempsades, inclosa per descomptat l'expulsió de 23 professors entre ells el mateix Lluch, el 1966, ordenada pel rector Francisco García-Valdecasas. (A tota la Universitat de Barcelona en foren 68, els expulsats, enmig de la crisi provocada pel naixement del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona). El reportatge va recórrer diverses publicacions, fins que finalment va poder sortir. Lluch era una *gola profunda sàvia*, ben informada, generosa amb el seu temps i la seva agenda. I ara que hem anomenat García-Valdecasas, hi ha una anècdota que va passar tres dies abans de la seva mort. Va assabentar-se que la delegada del Govern, Julia García-Valdecasas, el cercava amb insistència. Quan finalment van comunicar, resulta que estava indignada perquè en una tertúlia, Lluch s'havia referit al seu pare titllant-lo de feixista. No cal dir que l'economista i exministre es va reafirmar telefònicament, tot explicant a Julia el que segurament ja deuria saber: el desig de tot demòcrata durant el 1966 de treure's de sobre el botxí de la Universitat.

TeleXpres, la diàspora i València

La tardor de 1968, Ibáñez Escofet va marxar a *Tele-exprés* com a director. Explica ell mateix a les seves formidables memòries, la *Memòria és un gran cementiri*, que «de col·laboradors, vaig fer venir al diari Joan Fuster, en nom d'una vella amistat, i Ernest Lluch, que féu una esplendorosa carrera universitària i política». Lluch va partir l'equip d'economistes en dos: Eugeni Giral i Joan Gaspar, i algun altre, van seguir a *El Correo Catalán*, i Lluch, Jacint Ros Ombravella i Josep Maria Carreras, van anar a *Tele-exprés*. I Ibáñez, sempre clarivident, va sentenciar: «En realitat, Lluch controlava el pensament econòmic de dos diaris, cosa que li servia a més per fer la seva política». Que, cal no perdre-ho de vista, no era la d'Ibáñez. Això segurament afegeix més mèrit a una situació ben democràtica en temps no gens democràtics.

Ernest Lluch havia acceptat el 1969 donar classes a València i, tot i que va seguir molt vinculat a Barcelona, ja no va ser el mateix. L'equip d'economistes es va anar dispersant però, tot i així, se seguïen reconeixent com a membres d'una manera comuna de fer i, si molt m'insisteixen, fins i tot de parlar.

La casualitat va voler que el mateix dia que es va conèixer la notícia de l'assassinat d'Ernest Lluch, *La Vanguardia* publicqués una informació on Josep Martí Gómez es referia a Josep Maria Carreras com «un miembro de lo que se

llamó el equipo Lluch».

Sincerament, no crec que li sabés greu.

Igual que es va dispersar aquell equip d'economistes, van fer-ho també els periodistes d'*El Correo Catalán*, però Lluch va saber trobar sempre un instant, fins i tot quan va ser ministre de Sanitat i Consum, per trametre a algú una nota per un article que havia llegit o per incloure'ns algun material trobat vés a saber en quin arxiu.

La curiositat, sempre amarada d'afecte, superava, sempre, les diferències ideològiques i permetia reprendre converses interrompudes des de feia anys a Barcelona, València, Madrid o Maià de Montcal, com si simplement ens haguéssim vist ahir. Fins i tot tenia temps de recomanar, com feia Ibáñez Escofet, la lectura d'una novel·la indispensable. Recordo que així vaig conèixer la meravellosa novel·la de Fred Uhlman *L'amic retrobat*. I això era així perquè ell era un d'aquests éssers humans que, més enllà de les idees, sempre estava disponible, generós, obert als altres.

